

Govor rektora Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. sc. Damira Borasa

Svečane promocije doktora znanosti i umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu

Hrvatsko narodno kazalište u Zagrebu

nedjelja 11. rujna 2022. u 10 i u 14 sati

Cijenjeni visoki uzvanici,

poštovani i dragi kolegice i kolege laureati,

poštovana gospodo prorektori, dekani i prodekani,

dragi gosti,

srdačno Vas sve pozdravljam na današnjoj svečanoj promociji novih doktora znanosti i umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu na kojoj danas u 10 i u 14 sati, promoviramo sveukupno 310 doktora znanosti i umjetnosti.

Zahvaljujem Vam svima što ste svojom nazočnošću uveličali ovu promociju. Naročito zahvaljujem obiteljima i prijateljima laureata koji su, vjerujem, jednako zaslužni za njihov uspjeh.

Hvala i svim visokim uzvanicima koji svojom nazočnošću potvrđuju značaj doktorata znanosti i umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu.

Posebno mi je zadovoljstvo promovirati nove doktore znanosti i umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu nakon više od dvije godine globalne pandemije virusa COVID-19, koja je značajno utjecala na naše živote i svakodnevno odvijanje obrazovnih i istraživačkih procesa na sveučilištima, pa tako i na Sveučilištu u Zagrebu. Izazovi i kušnje s kojima smo se suočavali nisu bili laki, tražili su prilagođavanje novim načinima komunikacije, a učenje, poučavanje i istraživanje odvijali su se u potpuno novim okolnostima – u virtualnom okruženju te, u tjednima povoljnije epidemiološke situacije, u mješovitom modelu, kada smo barem djelomično mogli surađivati i djelovati uživo.

Ta je okolnost zasigurno utjecala i na Vaš istraživački rad, na velike napore koje ste Vi, Vaši mentori i profesori ulagali u doktorski studij, posebno na Vaš rad na doktorskim disertacijama. Stoga Vam na početku ove svečanosti najiskrenije želim čestitati na Vašem uspjehu, koji predstavlja i veliki uspjeh našega Sveučilišta u Zagrebu.

Današnja promocija 310 novih doktora znanosti i umjetnosti potvrda je izvrsnosti našega Sveučilišta, koje neprekinuto djeluje već 353. godinu, od svojega utemeljenja 1669.

Pandemija te potresi koji su Zagreb i okolicu pogodili u 2020. godini, svakog su pojedinca i društvo u cjelini suočili s mnogim kušnjama. Ipak, i u tom teškom i izazovnom vremenu, a suočeno već dulje vrijeme s izrazito lošim financiranjem, naše je Sveučilište, koje je po izvrsnosti ponovo među 500 najboljih sveučilišta svijeta, svojim djelovanjem ponovno dokazalo snagu i odlučnost da i dalje bude perjanica znanosti i visokoga obrazovanja, kulture i umjetnosti, transfera tehnologije i znanja, društvenih djelatnosti, te čuvar hrvatskoga nacionalnoga identiteta i hrvatskoga jezika i posebno čuvar europskih vrijednosti ne samo u Republici Hrvatskoj, nego i u cijeloj ovoj regiji i kao takvo ostat će stožerna ustanova hrvatskoga naroda, hrvatskoga društva i hrvatske države i trajna uzdanica svih naših hrvatskih domovina.

Taj položaj Sveučilište zahvaljuje prije svega temeljnoj odrednici djelovanja svakoga sveučilišta – sveučilišnoj autonomiji – zbog koje je Sveučilište u Zagrebu i ostvarilo kontinuitet i ostalo najbolje hrvatsko sveučilište i jedno od najboljih sveučilišta u okružju. Iako su se pritisci na sveučilišnu autonomiju u raznim oblicima pojavljivali tijekom cijele njegove povijesti, a s pokušajima ograničavanja sveučilišne autonomije, koju posebno štiti i Ustav Republike Hrvatske, suočavamo se i danas, Sveučilište u Zagrebu uvijek je imalo snage i društvene svijesti, a imat će i ubuduće, da i u najtežim društvenim okolnostima ostane svjetionikom slobode, znanja, zajedništva, tolerancije i ljubavi prema domovini.

Jednako tako, Sveučilište u Zagrebu, ustrojeno kao javno „univerzalno“ sveučilište koje sveobuhvatno pokriva širok raspon znanstvenih i umjetničkih područja, istraživanja i nastave, prepoznatljivo je u svojoj ulozi čuvanja tradicije humboldtskoga sveučilišta jer se ta tradicija usredotočuje prvenstveno na opće doprinose društvu, posebno u našoj državi koja naglašava da je socijalna i koja mora osigurati da svaki mladi čovjek, državljanin Republike Hrvatske, mora imati jednaku priliku da završi najbolje moguće visoko obrazovanje. Sve to stvara produktivno okružje u kojem se potiču kreativnost i spontanost, i omogućuje nesputani intelektualni (samo)razvoj i nastavnika i studenata.

Upravo zato, stjecanje akademskoga stupnja doktora znanosti predstavlja ključnu točku i prekretnicu na životnomu putu svakoga člana akademske zajednice, jer, prema stoljetnoj tradiciji, tim činom dotadašnji pripravnik i suradnik u istraživačkome radu svojih učitelja postaje

samostalni istraživač i stječe pravo da samostalno oblikuje vlastita istraživanja i sam bira svoje učenike i suradnike. Naravno, to pravo i ta sloboda samim činom promocije postaju tek mogućnost, za čije puno ostvarenje treba ostvariti još neke dodatne korake – primjerice, objaviti nekoliko samostalnih znanstvenih radova, biti izabran u zvanje znanstvenoga suradnika i/ili docenta, uspješno napisati vlastiti projekt i dobiti sredstva za njegovu realizaciju na kompetitivnim natjecajima.

No, stjecanje akademskoga stupnja doktora znanosti jest prvi, bitni i temeljni korak na tome putu cjeloživotnoga ostvarivanja vlastitih sposobnosti i vlastite akademske i građanske slobode.

Sustav doktorskoga obrazovanja smišljeno teži stvaranju samostalnih i kreativnih osoba koje uz to resi i sposobnost kritičkoga razmišljanja, samostalnoga zaključivanja, objektivnoga i uravnoteženoga razmatranja svih teorijskih problema, umijeće obzirnoga, nepristranoga, dostojanstvenoga raspravljanja o suprotnim i suprotstavljenim mišljenjima, a da pritom oni koji izlažu suprotna mišljenja ne postaju neprijatelji već ostaju zanimljivi sugovornici, te sposobnost da se nova znanja i umijeća uspješno primijene na opću dobrobit svoje zajednice i čovječanstva u cjelini.

Time sustav doktorskoga obrazovanja stvara ne samo razbomite, kreativne, profesionalne i moralne članove akademske zajednice, nego i zrele, uravnotežene, dostojanstvene, ali i hrabre građane svijeta koji su temelj demokratskog ustrojstva i općega društvenoga i ekonomskoga napretka svake ljudske zajednice. Drugim riječima, sustav doktorskoga obrazovanja jest *par excellence* sustav kojim sveučilište dokazuje i javno potvrđuje svoju stožernu ulogu ne samo u odgoju i obrazovanju nego i u ukupnome napretku svoje zajednice i zaštiti javnoga dobra i javnog interesa.

Oni, koje doktorima znanosti proglasimo danas, bit će glasnogovornici razuma, tolerancije, nalaženja veselja u radu, ljubavi prema bližnjemu, novih otkrića i spoznaja sutra, te lučonoše i jamci našega opstanka i našega napretka u budućnosti.

Cijenjeni i dragi kolegice i kolege doktori znanosti i umjetnosti (sada to mogu s punim pravom reći),

još jednom Vam čestitam na Vašemu velikomu uspjehu koji je ujedno i uspjeh našega Sveučilišta u Zagrebu. Isto tako ponovo zahvaljujem i svima koji su Vam u tome pomogli, posebno Vašim mentorima i suradnicima, a jednako tako i Vašima najbližima na potpori koju su Vam pružali.

I na kraju, dozvolite da Vam se ovom prilikom obratim i osobno. Naime, s obzirom da se približio kraj mogega drugoga mandata kao rektora Sveučilišta u Zagrebu, koje sam vodio punih osam godina, i da su ovo danas posljednje promocije doktora znanosti koje vodim kao rektor, želio bih reći da sam ponosan, sretan i zahvalan da sam mogao voditi naše Sveučilište u Zagrebu, stožernu ustanovu hrvatskoga naroda, koje je i po broju studenata i broju relevantnih znanstvenih radova najsnažnije, najuglednije i najutjecajnije sveučilište ne samo u Hrvatskoj nego i u našem okružju i da upravo po broju obranjenih doktorata znanosti pokazuje svoju iznimno veliku snagu i kvalitetu, o čemu govori i brojka od 3955 doktora znanosti promoviranih u mom mandatu, uključujući i Vas danas, te da ste upravo Vi, dragi kolegice i kolege doktori znanosti i umjetnosti, ona sila i snaga koja će i dalje pokretati naše Sveučilište u Zagrebu, naše hrvatsko obrazovanje i znanost, naše hrvatsko gospodarstvo i našu hrvatsku državu, zastupajući i promičući pri tome sve znanstvene, akademske, ljudske i obiteljske vrijednosti kojima se dičimo.

Zato Vam želim puno uspjeha u vašemu profesionalnomu, osobnomu i obiteljskomu životu ispunjenom ljubavlju, međusobnom pomaganju i prije svega životu obdarenom djecom koja su u našem demografski opustošenom društvu naša jedina prava nada.

Živjeli!

Ut vivat et crescat et floreat Universitas studiorum Zagrabiensis!